

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv.VI.21.841/2012/3.szám

A Kúria a Gyalog Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Gyalog Balázs által képviselt felperesnek a dr. Bardon István ügyvéd által képviselt alperes ellen jognyilatkozat érvénytelenségének a megállapítása iránt a Bíróságon 17.P.55.894/2010. szám alatt megindított és a Törvényszék 43.Pf.631.568/2012/2. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A peres felek élettársak voltak, kapcsolatuk fennállása alatt vásárolták meg a B. alatti ingatlant, amely az alperes tulajdonába került. A életközösség megszakadása után a felperes által indított perben megkötött egyezség alapján az ingatlan a felperes kizárólagos tulajdona lett, aki viszont végrendelettel annak 1/2 részét az alperesre hagyta. A felperes a 2008. augusztus 18-án kelt, általa írt és aláírt „elismervény” megnevezésű okiratban elismerte, hogy az ingatlan a közös tulajdonuk és annak fele az alperest illeti meg. Kijelentette, hogy halála esetén a teljes ingatlan az alperest illeti és ez a nyilatkozata a végrendeletét is jelenti. Az elismervényre való hivatkozással az alperes a korábban folyamatban volt perben perújítást kezdeményezett.

A felperes keresetében előadta, hogy az alperes megtévesztette a nyilatkozat megtételekor, ezért azt megtámadta és kérte a nyilatkozat érvénytelenségének a megállapítását. Arra hivatkozott, hogy az alperes az egészségi állapotára, anyagi helyzetére való panaszkodással vette rá - megnyugtatóként - a nyilatkozat megtételére. Az okiratot ezt követően nem akarták felhasználni, azt kidobták azzal, hogy a felperes a későbbiekben meg fogja erősíteni a korábbi végrendeletét.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a felperes az elismervény aláírásakor tisztában volt azzal, hogy mit ír alá, az alperes részéről pedig megtévesztés nem történt. A felperes tudta azt is, hogy az okirat tartalma ellentétben áll a korábbi perben megkötött egyezséggel, mert az azon az ingatlanon fennálló közös tulajdont ismerte el és nem a halála esetére szóló rendelkezést tett. A felperes nem tudott bizonyítani a nyilatkozat megtételekor fennálló, tévedésre, megtévesztésre okot adó vagy arra utaló körülményt. Az általa hivatkozott megtévesztés akkor következett volna be, ha már a nyilatkozat megtételekor kifejezetten megállapodnak annak a későbbi megsemmisítésében. A felperes előadása szerint azonban az egyezésük arra irányult, hogy miután ez az okirat nem szabályos, a felperes később, közjegyző előtt fogja rendezni ezt a problémát. Ha a nyilatkozat megtételekor a felperes még nem tudta, hogy mi lesz az okirat későbbi sorsa, az azt jelenti, hogy a tévedés, megtévesztés a nyilatkozat megtételekor még nem állt fenn. A felperes nem adta indokát annak, hogy ha a nyilatkozat tartalmával nem értett egyet, akkor azt miért tette meg, mert ilyen okira a végrendeletének megerősítése érdekében nem volt szükség.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét eltérő indokolással hagyta helyben.

A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes a perbeli esetben marasztalási igénnyel - mivel követelés a perújítási kérelem folytán éppen vele szemben áll fenn - nem élhetett. A nyilatkozaton alapuló igénnyel szemben azonban nem kizárólag a keresetben kért megállapítás útján védekezhetsz, nincs ugyanis akadálya annak, hogy a felperes az ebben a perben általa előadottakat a perújítási ügyben érdemi védekezésnek terjessze elő. Igénye tehát a perújítási ügyben nyerhet elbírálást, ezért a kért megállapítás az alperes által esetlegesen veszélyeztetett joga megóvásához nem szükséges, így a megállapítási kereset előterjeszthetőségének a Pp. 123. §-a szerinti feltételei nem álltak fenn és a kereset megalapozatlan.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő

felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a keresetének helyt adó ítélet meghozatalát.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint a felperes az elismervényt az alperes kívánságára írta és olyan végrendeletnek szánta, amely addig lesz hatályos, amíg a közjegyző előtt nem tesz új végintézkedést. Az írásba foglalásra irányuló próbálkozás után azonban az alperessel abban állapodtak meg, hogy minden elkészült okiratot megsemmisítenek. Téves az a feltevés, amely szerint az iratot a felperes azért írta volna meg, hogy azt az alperes perújítási okként felhozassa és ezzel évekig tartó újabb peres eljárást kezdeményezzen. Amennyiben a tulajdonjog átruházása lett volna a szándéka, akkor erre alkalmas formában tett volna ilyen tartalmú jognyilatkozatot. A felperes - a tanúk által is alátámasztottan - abban a tudatban írta meg az elismervényt, hogy végrendeletet készít és az okiratot az alperes perújítás céljára nem használja fel, ezt követően pedig abban a hiszemben volt, hogy az iratot megsemmisítették. Az alperes érzelmi ráhatással vette rá az okirat elkészítésére, amelyet végül az alperesnek nem is adott át, azaz nem felhasználás céljára készítette.

Tévesen, kiterjesztően értelmezte a másodfokú bíróság a Pp. 123. §-ában foglaltakat, mert ennek a pernek a jogerős befejezéséig a perújítási eljárás felfüggesztésre került, jogszabály pedig nem tartalmaz olyan követelményt, hogy a kereset előterjesztésének feltétele lenne az, hogy a fél számára a védekezés más módja ne álljon rendelkezésre. A perújítási eljárásban viszontkereset előterjesztése nem lehetséges és nincs sem anyagi, sem eljárás jogi akadálya annak, hogy a perújítás alapjául szolgáló okirat érvénytelenségének a megállapítása iránt a perújított felperes külön pert indítson.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A jogerős ítélet az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt és helyesen megállapított tényállás alapján érdemben helytállóan állapította meg a kereset megalapozatlanságát. A jogerős ítélet ezért nem volt jogszabálysértő, a Kúria azonban az elutasításnak az elsőfokú bíróság által kifejtett indokaival értett egyet.

A felperes alappal hivatkozott a másodfokú bíróság ítéletének téves indokaira, mert a perbeli esetben fennállt a lehetőség a megállapítási kereset előterjesztésére. A perújításnak a Pp. 260. §-ának (1) bekezdése szerint jogerős ítélet ellen van helye, míg az

eljárás során a Pp. 267. §-ának (1) bekezdése szerint a Pp. 247. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni. Ennek megfelelően a perújítási eljárás az annak alapjául szolgáló korábbi per, illetve a perújítási kérelem keretei között kerül lefolytatásra és a kereset megváltoztatására sincs lehetőség. A perújítási eljárás során ennek megfelelően nem lett volna helye annak, hogy a felperes az új bizonyítékként előadott nyilatkozatot viszontkeresettel támadja meg, és a perújítási eljárás során kérje a nyilatkozat érvénytelenségének a megállapítását. Egy jognyilatkozat esetleges semmisségére - tekintettel a Ptk. 234. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra - lehetne ilyen módon hivatkozni, hiszen annak megállapításához külön eljárásra nincs szükség. Megtámadási ok esetén azonban erre már nincs lehetőség, ezért tévesen vélte úgy a másodfokú bíróság, hogy a felperesnek ezt az igényét a perújítási eljárás során kell előterjesztenie, és ezért a kereset a Pp. 123. §-ában foglaltakra tekintettel elutasítható.

Az ügy érdemét tekintve az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a jognyilatkozat eredményes megtámadására akkor van mód, ha a tévedésre, megtévesztésre okot adó körülmény annak megtételekor állt fenn, és a szerződés tárgyával vagy annak lényeges - vagy valamelyik fél által felismerhetően lényegesnek tartott - tartalmával, feltételével áll összefüggésben. Az okiratot a felperes fogalmazta meg és annak alapján nem halál esetére szóló rendelkezést tett. A feleknek az irat elkészítésével célja volt, a felperes saját előadása szerint is csak utóbb döntöttek annak megsemmisítéséről, azaz eleve nem a megsemmisítés szándékával készítették, ami egyébként is aligha lett volna racionális cselekedet a részükről. Magának a nyilatkozatnak a megtételekor tehát e tekintetben tévedés, megtévesztés még nem állhatott fenn. Az iratot a felperes önszántából készítette és nem merült fel az sem, hogy az alperes a hivatkozott egészségi állapota, anyagi helyzete tekintetében tévesztette volna meg. Mindebből az elsőfokú bíróság által kifejtetteknek megfelelően az a következtetés volt levonható, hogy a felperes a jognyilatkozatot érvényesen megtette. Annak eldöntése viszont, hogy ez az okirat mire alkalmas, már nem erre a perre tartozik, miután itt kizárólag az volt vizsgálható, hogy a megtámadás folytán fennáll-e annak az érvénytelensége.

A Kúria mindezekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § (1)

bekezdése szerint ÁFA-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Budapest, 2013. október 15.

*Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Puskás Péter s.k. előadó
bíró, Dr. Pusztai Ágnes s.k. bíró*

*A kiadmány hitelül:
tisztviselő*